

Vincent Hunink

rec. van Georg Luck, *De wijsheid van de honden. Teksten van de Griekse cynici*. Vertaling Gerard Janssen en Goverdien Hauth-Grubben, Bornmeer, Gorredijk 2011; <ISBN 978 90 5615 207 9> in: *Hermeneus* 83, 2011, 164

Iedereen kent ze wel: de kleurrijke anekdotes over de eigen gereide 'cynische' Griekse filosofen zoals Diogenes van Sinope, de man in de ton. Brutale dialogen met machthebbers zoals Alexander de Grote, staaltjes van wijsheid, grove provocaties en grappen: teksten over de cynici staan garant voor vermaak. Een goed leesbaar Nederlandstalig boek met bronnen over de cynici ontbrak tot nu toe. De Friese uitgeverij Bornmeer brengt daarin verandering met de publicatie van *De wijsheid van de honden*. Dat is de Nederlandse versie van een Duitse bronnenverzameling uit 1997 van Georg Luck, voormalig hoogleraar in Baltimore.

Een groot deel van de uitgave wordt besteed aan de hoofdfiguren Antisthenes en Diogenes. Daarna volgt een hele serie mindere grootheden zoals Krates, Metrokles, Hipparchia en nog een tiental figuren. Over al deze Griekse cynici worden de primaire getuigenissen gegeven. Dat betekent: heel veel Diogenes Laërtius, en nogal wat Plutarchus, Dio, Lucianus, Stobaeus, enzovoorts.

Het resultaat is nuttig en amusant: de Nederlandstalige lezer

kan nu vrijelijk bladeren in het rijke materiaal over deze opmerkelijke filosofen. Leuk om te lezen in de tuin of op het strand. Toch roept de uitgave ook vragen op. Is echt alles opgenomen of heeft Luck een keuze gemaakt? Een nadere verantwoording ontbreekt (de toelichting over de Nederlandse vertaling op p. 42 bespreekt alleen een paar technische details zoals de spelling van namen). Waarom is eigenlijk G. Luck als auteur genoemd? Alle bronteksten, bij elkaar zo'n twee derde van het hele boek, zijn opnieuw vertaald vanuit de antieke bronteksten, en de noten bevatten af en toe zelfs kritiek op Luck. Zo lezen we op p. 66 in noot 22: 'G. Luck vertaalt deze zin verkeerd.' En ten slotte: waarom worden sommige bestaande Nederlandse vertalingen (van anderen dan de vertalers zelf) wel gebruikt, zoals Xenofon's *Gastmaal* door H. Brouwer uit 1973, maar veel andere niet? Zo blijft het mij geheel onduidelijk waarom de goede vertaling van Diogenes Laërtius door Rein Ferwerda (grondig herzien in 2000) niet systematisch is overgenomen in dit boek. Er is dus veel dubbel werk gedaan, lijkt het.

Veel lezers zullen zich om dergelijke kwesties niet bekommeren. Zij kijken misschien alleen naar het resultaat. En dat mag er zijn: een mooi uitgevoerd boek over Diogenes en al die andere merkwaardige cynische figuren. Zo'n boek was er nog niet en het vormt dus een welkome aanvulling.

Vincent Hunink